

A Bihari Ref. Egyházmegye

1926. április hó 9-ik napján

Oradea—Nagyváradon tartott

tavaszi rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve

Kiadja: az Egyházmegye.

1926.

Cenzurat.

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.

A Bihari Ref. Egyházmegye

1926. április hó 9-ik napján

Oradea—Nagyváradon tartott

tavaszi rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve

Kiadja: az Egyházmegye.

1926.

Cenzurat.

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.

Tárgysorozat:

1. Megalakulás. (Imádkozik: Tarnóczi Lajos esperes, megnyitó beszédet tart: Telegdi József egyházmegyei gondnok.)

2. Török Győző világi tanácsbíró és Borbély Lajos dr világi jegyző esküje. Előadó: Vadai Béla.

3. Masztiss János hegyközpályi-i tanító esküje. Előadó: Vadai Béla.

4. Nagyszalontai egyházmegye határozata a theol. főiskola felállítására tárgyában. Előadó: Vadai Béla.

5. Esperes időszaki jelentése. Előadó: Baka Béla.

6. Bodnár Gábor dr jákóhodosi lelkésszé választásának megerősítése. Előadó: Baka Béla.

7. Tunyogi János nagyszántói lelkésszé választásának megerősítése. Előadó: Baka Béla.

8. Konrád Géza és Hodor István lelkészek cseréje. Előadó: Baka Béla.

9. Kulcsár Andor révi lelkész kérelme missziói segélyének 1:1 arányban való fizetése iránt. Előadó: Baka Béla.

10. Kuki Zoltán bihari tanító felebbezése esperesi határozat ellen. Előadó: Soos István dr.

11. Siteri presbiterium határozata a lelkészi díjlevél megtagadása ügyében. Előadó: Soos István dr.

12. Borsi iskolaépítés. Előadó: Soos István dr.

13. Biharszentjánosi templom renoválása. Előadó: Soos István dr.

14. Az egyházmegyei alapokból jegyzett hadikölcsönök ügye. Előadó: Soos István dr.

15. Kisszántói „temető és egyházfenntartási alap” egyesítése. Előadó: Soos István dr.

16. Szabó Gyula mezőlelki tanító énekvezéri alkalmazása. Előadó: Soos István dr.

17. Pusztaiújlaki házfeladás. Előadó: Soos István dr.
18. Pusztaiújlaki alapítólevelek. Előadó: Soos István dr.
19. Bihari (Marjai Albert-féle) alapítólevelek megerősítése. Előadó: Soos István dr.
20. Egyházmegyei lelkészi gyámolda vagyonának megosztása. Előadó: Soos István dr.
21. Szalárdi presbitérium határozata önálló vallás-tanító és kántori állás szervezése tárgyában s ez ellen Juhos Lajos felebbezése. Előadó: Vadai Béla.
22. Szalárdi presbitérium kérelme a párbér természetben való fizetése ügyében. Előadó: Vadai Béla.
23. Biharpüspöki presbitérium kérelme a dékáni látogatások rendszeresítése iránt. Előadó: Vadai Béla.
24. Váradless és Fugyi kérelme az Imre Sándor dr-alap kamataiért. Előadó: Vadai Béla.
25. Fugyi kérelme 3 évre 10—10 ezer Leu pótladó kivételének engedélyezése iránt. Előadó: Vadai Béla.
26. Érmelléki egyházmegye határozata az egyházkerületi fenntartóalap növelése tárgyában. Előadó: Vadai Béla.
27. Érmelléki lelkészi gyámintézet alapszabályai. Előadó: Vadai Béla.
28. A nagyváradi tanítónőképző ügye. Előadó: Baka Béla.
29. Révi ujadó kulcs megerősítése. Előadó: Vadai Béla.
30. Száldobágyi kérelem. Előadó: Vadai Béla.

Egyetemes lelkészértekezlet

1926 április 8-án délelőtt 9 órakor.

Birósági gyűlés:

1926 április 8-án délután 3 órakor.

a) Közigazgatásiak:

1. Karalyos Lajos nagyváradi egyháztag felebbezése adó ügyben. Előadó: Udvarhelyi Béla.
2. Barlabás Ida hkkovácsi tanítónő felebbezése fizetése ügyében. Előadó: Soos István dr.
3. Kuki Zoltán bihari tanító felebbezése mellékfoglalkozása ügyében. Előadó: Soos István dr.

4. Zöld István bihari tanító felebbezése presbiteri határozat ellen. Előadó: Sarkady Sándor dr.

5. Kuki Zoltán bihari tanító felebbezése fizetése ügyében. Előadó: Sarkady Sándor dr.

b) Fegyelmi:

1. Bihari tanítótestület fegyelmi ügye. Előadó: Soos István dr.

A Bihari Ref. Egyházmegye 1926 április hó 9-én Oradea-
Nagyváradon tartott tavaszi rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Tarnóczi Lajos esperes és Telegdi József egyházmegyei gondnok elnöklete alatt;

Major Gyula, Könyves János, Nagy Vilmos, dr Bodnár Gábor, Szűcs László, Balajthy Jenő lelkészi;

Tatár Zoltán, Udvarhelyi Béla, dr Sarkady Sándor, dr Ujfalusi Sándor, Török Győző világi tanácsbírák;

Baka Béla, Vadai Béla lelkészi, dr Soos István világi jegyző;

Konrád Géza e. m. közig. pénztárnok;

Varga Dezső tanárképviselő a nagyváradai tanítónő-képző-intézet részéről;

Sándor Lajos és Nagy Mihály tanulóképviselek;

Dr Czeglédy Miklós e. m. ügyész.

Az egyházközségek képviselőiben:

Biharról: Tarnóczi Lajos l., Szabó István g.

Biharpüspökiből: Balajthy Jenő l., Szalaknai József g.

Biharszentjánosról: Könyves János l., Szilágyi Imre g.

Borsról: Bagoly Bertalan l., Szőke Lajos g.

Élesdről: Vadai Béla l., V. Pusztai Mihály g.

Fugyból: Danka József l., Szatmári Sándor g.

Fugyivásárhelyről: Konrád Géza l., Bélfenyéri Gábor g.

Hegyközcseréskéről: Szűcs László l., Szilágyi István g.

Hegyközkovácsiból: Bódogh János l., K. Szabó Ferenc g.

Hegyközpályiból: Kovács Antal l., Munkácsy Sámuel g.

Hegyközsáldobágyról:.....Lucskai Bálint g.

Hegyközüjlakról: Szentimrey Dániel l., id. Bodó László p.

Jákóhodosról: dr Bodnár Gábor l.,.....

Kisszántórol: Babicsák József l., Szűcs Lajos g.

Köröskisjenőről: Székely Ernő l., Rév István g.
 Mezőtelegdről: Baka Béla l., Szilágyi István g.
 Mezőtelkiből: Nyeste István l., Berecz József g.
 Nagykakucsról: Kulcsár Andor l., Szilágyi Miklós presb.
 Nagyszántóról: Tunyogi János l., Zétényi Ferenc g.
 Nagyváradról: Sulyok István, Csernák Béla, Kiss Károly lelkészek, Debreczy Imre presb., Blaha István, Boros Péter a. g.-ok.

Nyüvedről: Paulik Béla l., Nagy Sándor g.

Örvéendről:-----Bogáli Mihály tanító presb.

Paptamásiból: Major Gyula l., Zsigó Károly kánt.-tanító.

Pelbárhidáról: Holkó József l., Szabó Zsigmond g.

Pósalakáról: Fodor József l., -----

Pusztaujlakról: Kádár Miklós l., Jakab Dávid presb.

Révről: Kulcsár Andor l., Kovács Sándor g.

Siterről:-----R. Varga Lajos g.

Szalárdról: Surányi Lajos l., Kovács József g.

Váradlesről: Hodor István l., Komendát Sándor g.

1. szám. Tarnóczi Lajos esperes magas szárnyalásu imádsága után Telegdi József e. m. gondnok megnyitó beszédében rámutatott a tárgysorozat kiemelkedőbb pontjaira; nagy lelkiörömmel jelentette, hogy Sulyok István püspökké választását a kormány megerősítette; vázolta iskoláink szomorú helyzetét, ezekután a közgyűlés megjelent tagjainak szíves üdvözlésével

a bihari egyházmegye rendes közgyűlését megnyitotta.

2. szám. Vadai Béla lelkészi jegyző a megbízó levelek beszédésével megbízatván,

a megbízó levelek átvizsgálása után a közgyűlés megállapítja a szavazati joggal bíró tagok névsorát (l. a jegyzőkönyv elején) azt a megbízott jegyzővel felolvas-tatja s a törvényszerű megalakulást megállapítja.

3. szám. Távolmaradásukat kimentették: Biró Ferenc, Bokros Benedek, Barcsa Mihály lelkészek, Szűts Aladár világi tanácsbíró és Seres István jákóhodosi gondnok.

Közgyűlésünk nevezettek távolmaradását igazolja.

4. szám. Török Győző e. m. világi tanácsbíró, mivel az 1925. okt. 9-én tartott közgyűlésen meg nem jelenhetett s távolmaradását igazolta, jelen gyűlés által hivatik fel a hivatali eskü letételére.

Török Győző megválasztott új tanácsbíró, amidőn a közgyűlés színe előtt a hivatali esküt leteszi, az esperes őt a közgyűlés nevében meleg szavakkal köszönti, köszönetet mond a gyülekezetek bizalmáért s igéri, hogy tisztében hűségesen fog eljárni.

5. szám. Dr. Borbély Lajos megválasztott e. m. világi jegyző, másodizben maradt távol igazolatlanul a közgyűléstől. Sem szóbeli, sem írásbeli nyilatkozatot nem tett arra nézve, hogy a jegyzői tisztelet elfogadja-e vagy nem.

Közgyűlésünk dr. Borbély Lajosnak világi jegyzővé való választásától eltekint s felhívja az egyes egyházközségek presbitériumait, hogy nevezett tisztségre június 1-ig adják be szavazataikat. Szavazatok felbontásával a 28/1925. sz. határozatban kiküldötteteket bizza meg.

6. szám. Masztiss János hegyközpályi-i kántor-tanító a vallás- és énektanítás s ezek módszertanából a különbözeli vizsgát sikerre letette, erről szóló bizonyítványát az esperesi hivatalnak bemutatta.

Közgyűlésünk Masztiss Jánost hegyközpályi-i kántor-tanítói állásában megerősíti, tőle a hivatali esküt kiveszi s kötelezi úgy őt, mint az egyházközséget a bekebelezési díjaknak a közíg. pénztárba való befizetésére.

7. szám. Olvastatott a nagyszalonfai e. m. közgyűlésnek a bihari e. m. közgyűlés 40/1925.-számu határozata kapcsán az önálló theol. főiskola felállítása tárgyában hozott azon határozata, mely szerint az önálló theol. főiskolának a felállítását bár a maga részéről is nagyfotosságúnak ismeri el, de ezt az anyagi hiányok miatt ma nem tartja keresztülvihetőnek, azonban addig is, míg ez megvalósulhatna, a kolozsvári theológián tanuló, de egyházkerületünk területén élő theol. ifjakat

nagyobb mérvű anyagi támogatásban részesíti s e tárgyban az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztéssel él.

Közgyűlésünk a nagyszalontai egyházmegyei közgyűlésnek határozatát tudomásul veszi.

8. szám. Olvaslatolt az esperes időszaki jelentése.
Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A múlt év október 9-én tartott őszi rendes közgyűlésünk óta elnökségi hatáskörben elintézett ügyekről a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni, — kérem ezekre a megfelelő közgyűlési határozatok meghozatalát:

1. A múlt gyűlésről igazolatlanul távolmaradtak közzül Kulcsár Andor révi és nagykakucsi lelkész, valamint a révi gondnok elmaradását a vonatról való lekéséssel, Paptamási világi képviselője betegséggel igazolta. Felszólításom után elkéseltten küldötte be igazoló jelentését Hkszáldobágy egyházi és világi képviselője, Mezőtelegd, Hkujlak és Kisszántó világi képviselője, — egyáltalában nem igazolta elmaradását: Siter és Pelbárhida világi képviselője. Emiatt Hkszáldobágy egyházi és világi képviselőjét, Mezőtelegd, Hegyközüjlak, Kisszántó, Siter és Pelbárhida világi képviselőjét egyenként 20 leu birsággal sujlottam, ennek beszédésére az egyházmegyei pénztárnok urat felkértem.

Közgyűlésünk Kulcsár Andor révi és nagykakucsi lelkésznek, Rév és Paptamási világi képviselőjének elmaradását igazoltnak tekinti; Hegyközszáldobágy egyházi és világi, Mezőtelegd, Hegyközüjlak, Kisszántó, Siter és Pelbárhida világi képviselőjére egyenként 20 leu birságot ró, miután elmaradásukat részint elkéseltten, másrészt nem is igazolták.

2. Az 1922. évi április 4-iki, valamint az 1925 október 9-iki közgyűlések határozatai alapján felhívtam a presbitériumokat és a lelkészeket, hogy Sulyok István 1903 március 25-től 1922 április 4-ig terjedő esperesi működésének megörökítését célzó emlékalapítványra hozzák meg adományaikat. Az alapítvány kamatait az

egyházmegye területéről kikerülő theologus ifjak segélyezésére kívánnám fordítani, amit egyházmegyénk közgyűlése ítélne oda. Ugyanerre a célra jelöltem meg a Berger és Spindler nagyszombati harangöntők által náluk rendelő egyházaktól a harang ára után az egyházmegyének kilátásba helyezett 5% összeget is. A Sulyok István esperesi emlékalapra a következő adományokat telték:

Adakozók neve:	Egyház	Lelkész	Össz.
1. Bihar	500	500	1000
2. Biharpüspöki	1500	1500	3000
3. Biharszentjános	200	250	450
4. Bors	430	250	680
5. Élesd	1500	300	1800
6. Fugyi	500	300	800
7. Fugyivásárhely			
8. Hegyközcsatár		100	100
9. Hegyközkovácsi	20	50	70
10. Hegyközpályi	270	500	770
11. Hegyközsáldobágy			
12. Hegyközüjlak		1000	1000
13. Kisszántó	100	100	200
14. Köröskisjenő	600	1000	1600
15. Mezőtelegd	1000	500	1500
16. Mezőtelki	2714		2714
17. Nagykakucs	300		300
18. Nagyszántó	600	600	1200
19. Nagyvárad	5000	300	5300
20. Nyüved	250	250	500
21. Örvénd	100		100
22. Paplámási	600	500	1100
23. Pelbárhida	100	100	200
24. Pósalaka	1000	500	1500
25. Pusztajlak	600	500	1100
26. Rév	300		300
27. Siter	150		150
28. Szalárd	100	500	600
29. Jákóhodos	600	600	1200
30. Váradles		100	100
Összesen:	19,034	10,300	29,334

Közgyűlésünk hálás köszönettel fogadja úgy az egyházak, mint a lelkészek adományait. Megbizzá az elnökséget, hogy a legközelebbi közgyűlésre az alapítvány alapítóleveleit készítse el és terjessze be. Az alapítvány céljául az egyházmegye területéről kikerülő theologus ifju segélyezését elfogadja; az összeg odaitélését magának tartja fennt. Az egyházmegyei pénztárnokot utasítja, hogy a megígért összegeket tartsa nyilván és szedje be; a befolyt összegeket külön alapként takarékpénztári betétben kezelje. Az alapítvány kamatainak felhasználását 1927 január elsejétől kezdi meg.

3. Az 1926. évi költségelőirányzatok elkészítése kapcsán felhívtam az egyházakat a belhivatalnoki díjlevelek járandóságainak természetben vagy a mai viszonyoknak megfelelő megváltási árban leendő kiszolgáltatására. Rendelkezésemmel szemben még az 1925 évről is rendezetlen volt a belhivatalnokok fizetése Siteren, az 1926 évre pedig Paptamási, Hkkovácsi vonakodott annak eleget tenni. Evégből Siterbe Szücs László és Sarkady Sándor dr, Paptamásiba: Könyves János és Udvarhelyi Béla tanácsbíró urakból álló küldöttséget biztam meg az egyházi költségvetés és adókivetés elkészítésével, míg Hegyközkovácsiba magam szállottam ki. Az 1925 évi siteri az 1926 évi paptamási-i fenti bizottságok által elkészített költségelőirányzatokat és adókivetéseket megerősítettem. Hegyközkovácsiban Barlabás Ida tanítónőt, fizetésének ki nem szolgáltatása miatt, felebbezésre utasítottam. Rendezetlen még a pelbárthidai és a köröskisjenői lelkészi javadalom kiszolgáltatásának kérdése.

Közgyűlésünk megdöbbenéssel értesül arról, hogy egyes egyházak még mindig mereven elzárkóznak az új viszonyok felismerése és törvényes kötelezettségeik teljesítése elől. Elhatározott szándéka, hogy az egyházi közérdek, rend és törvényesség

megtartása végett a belhivatalnokok megkapják illetményeiket, evégből az esperest megbizza, miszerint törvényes eszközök igénybevételevel minden egyházban ellenőrizze és eszközölje a díjlevelek megfelelő kiszolgáltatását.

4. Major Gyula paplamási-i lelkész a 98/1926 sz. közgyűlési határozat értelmében beleszabtatta hozzá a paplamási-i egyház 40.000 leus függőkölcsönének szabályszerű megszavazását és kölvényét.

Közgyűlésünk 98/1925 sz. határozata alapján a paplamási-i egyház 40.000 leus függőkölcsönét, miután a kívánt pótlásokat teljesítették, engedélyezi azzal, hogy annak visszafizetéséről az esperes értesítendő.

5. Bodnár Gábor dr, volt nagyszántói lelkész jelentésére hozzájárultam, hogy a nagyszántói egyház 10.000 leus függőkölcsönéből 1925 dec. 31-én 3500 leu fizetetlen maradt. Ennek az összegnek visszafizetésére f. évi július 1-ig engedélyt adtam.

Közgyűlésünk a nagyszántói egyházat elkötelezi, hogy 3500 leu függőkölcsönét f. évi július 1-re fizesse ki s erről az esperesi hivatalnak jelentsen.

6. Vadai Béla élesdi lelkész jelentése szerint az egyház az 1925-ben felvett 11.200 leu függőkölcsönét az egyház alapjának visszafizette. Együttal engedélyt kért arra, hogy a lelkészlakás udvarán ásandó kut költségeire az ingatlan alapból 12.000 leu függőkölcsönt vegyen fel, melynek fedezeteül egyik ingatlanán emelni kötelezett épület haszonbérleti szerződésben biztosított megváltási összege szerepel. Elnökségünk az ideiglenes kölcsön felvételét engedélyezte.

Közgyűlésünk az élesdi függőkölcsön visszafizetését tudomásul veszi. Egyben engedélyezi, hogy szabályszerű kötelezvényen az ingatlan alapból felvegye a lelkészlakás udvarán építendő kut circa 12—15.000 leus költségét. Ez az összeg

a Stein Hermann féle megváltásból 6%-os kamattal együtt visszafizetendő, amiről az esperesi hivatal értesítendő.

7. Pósalakai presbitérium 20/1925 számú határozatával arra kért engedélyt, hogy az egyház feles gazdálkodására tekintettel a termények értékesítésének idejéig az egyház közszükségleteinek fedezetére az alapokból a szükséghez képest, legföljebb 5000 leu összegű, függőkölcsönt vehessen fel 12% kamat mellett, míg a tőkét az értékesítés után, de legkésőbb december 31-ig visszafizeti. Elnökségünk az engedélyt megadta.

Közgyűlésünk a pósalakai egyház 5000 leu függőkölcsönét a fenti feltételek szerint engedélyezi; kötelezi azonban az egyházat, hogy a kölcsön visszafizetését az esperesi hivatalnak jelentse.

8. Biró Ferenc örvéndi lelkész jelentésére, mely szerint az odavaló községi elöljáróság 1924-től kezdve nem vette fel költségvetésébe a református tanító részére 20 véka buza kiszolgáltatását, holott arra Biharvármegye közig. bizottsága még 1911-ben 3813 sz. határozatával elkötelezte a községet, az egyházmegyei ügyész ur ulján kérvényt adtam be a vármegyei prefektus urhoz, aki 8241/1925 sz. rendeletével kötelezte a községet fenti járandóság évenként való kiadására.

Közgyűlésünk megalégedéssel veszi tudomásul ugy az esperes eljárását valamint a vármegyei prefektus rendelkezését, mellyel az örvéndi tanítót elvett illetményeihez juttatták.

9. Mezőtelegd egyház presbitériumát az állami iskolába járó mintegy 150 református vallásu gyermek vallásoktatása végett, külön vallásoktató alkalmazására hivtam fel, miután az egyház férfi tanítója, aki 70 növendéket mindennapi iskolában tanít és kántori teendőket teljesít: ezt a feladatot nem képes megfelelően ellátni. A presbitérium felhívásomra mindedig nem válaszolt.

Közgyűlésünk határozatilag felhivja a mezőtelegdi presbitériumot, hogy az állami

iskolába járó református gyermekek vallás-
oktatásáról külön hitoktató alkalmazásával
gondoskodjon, mert a mai helyzet tartha-
talan. Az egyház jövőjének és fennmara-
dásának kérdése fűződik ahhoz, hogy a
gyermekek minél alaposabb vallásoktatás-
ban részesüljenek.

10. Az agrárreform végrehajtása során úgy a bel-
hivatalnokok, valamint az egyházak részére kiosztott
földek állandóan bizonytalanok. Így Pelbárthidán az isko-
lának iskolakerttel nem mértek, a kántornak a törvényes
8 hold járandóság helyett 6 holdat adtak. Nagyszántón
a lelkészi és tanítói földekből akarnak tekintélyes
mennyiséget visszavenni. Hasonló veszedelem fenyegeti
a kisszántói kántortanító javadalmára adott $14\frac{1}{2}$ kat.
holdat, amit a napokban már vissza is vesznek az állami
iskola javára. A nagyszántói földek megtartása iránt
felhívtam az egyházat, valamint megkértem az egyház-
megyei ügyész urat is, a szükséges lépések megtételére,
hasonló megbízást adtam a kisszántói földek megvédése
iránt.

Közgyűlésünk felhívja az egyházakat,
hogy agrársérelemeket haladéktalanul jelent-
sék az esperesi hivatalnak. Mivel napról
napra több ilyen sérelem tapasztalható,
ami azt mutatja, hogy ez általános elv lesz,
megbízva esperes, egyházmegyei gondnok
és egyházmegyei ügyészből álló küldött-
séggel, hogy keresse meg ebben az ügyben a
vármegyei prefektus urat és memorandum-
ban foglalva tárja fel a sérelmeket és kérje
azok orvoslását. Egyházmegyei ügyészt
pedig maga részéről is felkéri, hogy az
egyházak jogos igényeinek megvédése ér-
dekében továbbra is járjon el.

11. Paptamásiban a baptisták egy református
embert, a lelkész tiltakozása és intézkedései ellenére
saját szertartásuk szerint temették el, a református szertar-
tás elvégzését pedig megakadályozták. Ebben az ügyben
véleményadásra kértem fel az egyházmegyei ügyész urat.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a paplámási-i lelkészt, hogy az ügyre vonatkozó, a temetés minden körülményére kiterjeszkedő jelentését haladéktalanul terjessze fel az esperesi hivatalba, amennyiben abból a vallás szabadgyakorlatának sérelme volna megállapítható, megbizsa az egyházmegyei ügyészt a megtorló lépések megtételével.

12. A váradlesi egyház megrongált templomának megújítása végelt nyilvános gyűjtésre kért és kapott az egyházkerületi főjegyző urtól engedélyt.

Közgyűlésünk örömmel értesül a váradlesi egyház nemes szándékáról és a gyűjtőket a maga részéről is ajánlja gyülekezeteink lámogálásába.

13. A jákóhodosi lelkészi állás díjlevelét a díjlevél ujonnan értékelésére kiküldött bizottság letárgyalása és megállapítása után megerősítettem azzal, hogy a természetbeni járandóságok helyett f. évben 20.000 leut fizetnek a lelkésznek, míg a jövőben az értékek megfelelő megváltás tárgyai lesznek. Eme díjlevél alapján a lelkészválasztást megengedtem.

Közgyűlésünk esperes intézkedését tudomásul veszi és jóváhagyja, mert a törvény szerint a lelkészi díjlevél sértetlensége biztosított.

14. A lelkészi- és tanítói karban a következő változások történtek: 1925 december 1-től kezdődő hatállyal a presbitériumok és a lelkészek kölcsönös beleegyezése után elnökségünk engedélyével állást cseréltek Konrád Géza volt váradlesi és Hodor István volt fogyvásárhelyi lelkészek. Ugyanekkor hozzájárultam ahhoz is, hogy Konrád Géza lelkész ur a püspökválasztás kormányhalósági elismeréséig mint kerületi titkár Nagyváradon lakjék. Érzem ennek az engedélynek törvénytelen voltát, de egyfelől a fogyvásárhelyi lelkészlakás és egyház jelenlegi helyzete, másfelől a püspökválasztás elismerése azt hiszem egyrészt menti, másfelől a legrövidebb idő alatt orvosolni fogja ezt a kérdést is.

Jákóhodosra meghívás ulján 1926 márc. 1-től, Bodnár Gábor dr. volt nagyszántói, Nagyszánlóra 1926 márc. 15-től kezdődő hatállyal Tunyogi János volt alamori lelkész választását megerősítettem. Beiktatásukat egyházmegyénk nevében és képviselétében magam eszközöltem, Jákóhodoson március 7-én, utóbbit március 28-án. Sám Gusztávnak felhatalmazást adtam, hogy 1925 nov. 16-tól Sulyok István mellett mint személyi káplán, végezessen lelkészi teendőket. 1926 január 1-től kezdődően eltávozott egyházmegyénk kötelekéből Spáczay Árpád segédlelkész Csernák Béla nagyvárad i lelkész mellől, helyére személyi káplánként Gulya Géának adtam felhatalmazást; kerületi káplán Szabó Endre lett.

A tanítói karban történt változások a következők: Kágyi Ilona borsi tanítónő állásáról 1926 január 1-én lemondott. Állása betölletlen maradt. Lelkész jelentése szerint azonban remény van az állás betöltésére. Bihar-püspökiben súlyos veszteség érte ugy az egyházat, mint népoktatásunkat Albisy Katalin tanítónőnek 1926 március 23-án 63 éves korában bekövetkezett halálával. Albisy Katalin tanítónő i állását 1887 szeptember 1-én foglalta el s így 38 esztendőn keresztül szolgált páratlan szorgalommal és nemes odaadással a népnevelésnek. Tanítói működése mindenkor kifogástalan és dicséretre méltó volt. Azonban nemcsak a kicsinyek körében forgolódoit áldásosan, hanem elismerésre méltó szépirodalmi munkásságot is fejlt ki. Irodalmi jeleseinkel való összeköttetése fényt vetett reá és egyszerü hivalására. Temetésén, amely március 25-én ment végbe Sulyok István szolgálataival, a község népének igaz részvéle igazolta csaknem 4 évtizedes munkásságának érdemeit.

Közgyűlésünk jó reménységgel és örömmel üdvözli az új munkatérre elhivott lelkipásztorokat. Az eltávozókra Isten áldását kéri. Albisy Katalin kiváló tanítói működését, egyházunkra is diszthozó szépirodalmi sikereit jegyzőkönyvében megörökíti. Áldott marad közöttünk emléke!

15. Megemlitem, hogy a hegyközujlaki egyházban március 18-án a presbitérium, lelkész és tanító ellen be-

adott panaszok elintézése végett személyesen jelentem meg és úgy látszik sikerült az ügyet békés mederbe terelnem. Április 5-én pedig Sulyok István püspök és Telegdi József egyházmegyei gondnok ur társaságában a paplamási egyház harangszenlelő ünnepélyén vettünk részt. Hisszük, hogy szolgálatunk, igehirdetésünk az ünnepelő gyülekezet körében Isten kegyelme által áldásos lesz.

Közgyűlésünk megalégedéssel vesz tudomást a hegyközujlaki egyház belső zavarainak lecsendesítéséről. Örömmel értesül a paplamási egyház harangszenlelő ünnepélyéről. Kívánja, hogy lelkész és hívek egyházépítő áldozatai legyenek Isten dicsőségére és a gyülekezet épülésére.

16. A kisjenői gyülekezet árvizkárosultjainak gyűjtést hirdettem gyülekezeteinek körében. A gyűjtés eredménye eddig a következő volt: Szalárd 200, Pelbárhida 200, Mezőtelki 200 összesen: 600 leu.

Közgyűlés hálás köszönetét nyilvánítja az adakozók iránt, az összeget a kisjenői lelkésznek megküldi.

17. Egyelőre személyi változás gyanánt kell végül felemlítenem azt az általános örömet keltő tényt, amellyel a távozó kormány egyházmegyénk kiváló férfinak, kerületünk megválasztott püspökének: Sulyok Istvánna püspökké választását elismerte. Érezzük, hogy ez az elismerés abban a tekintetben, hogy püspökünk az állam politikai életében való szerepét betölthesse, fél munka, de egyházi téren semmi sem áll többé az útjában annak, hogy ez a kipróbált kormányos kezébe vehesse kerületünk ügyeinek vezetését.

Közgyűlésünk lelkes örömmel fogadja a hírt, hogy a kormány Sulyok István püspökké választását elismerte. Bizalmáról és szeretetéről biztosítja őt és kéri az Istent, hogy püspöki munkáját egyeletes egyházunk érdekében minél hosszabb ideig és minél áldásosabban tölthesse be.

A nagyliszteletű és nagyságos egyházmegyei közgyűlés iránt teljes tisztelettel,
Bihar, 1926 április 7-én.

Tarnóczi Lajos
esperes.

9. szám. A lemondás folytán megüresedett jákóhodosi lelkészi állásra a f. évi január hó 14-én tartott választó közgyűlés dr Bodnár Gábor nagyszántói lelkészt hívta meg.

Közgyűlésünk dr Bodnár Gábort jákóhodosi lelkészi állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjaknak a közig. pénztárba leendő befizetésére. Erről a közig. pénztároost és az érdekelleket értesíti.

10. szám. A nagyszántói egyház lemondás folytán megüresedett lelkészi állására f. évi február hó 28-án Tunyogi János alamori lelkészt választotta meg meghívás ulján.

Közgyűlésünk Tunyogi Jánost nagyszántói lelkészi állásában megerősíti s úgy őt, mint a választó egyházat kötelezi a bekebelezési díjaknak a közig. pénztárba való befizetésére, miről a közig. pénztároost és az érdekelleket értesíti.

11. szám. A váradlesi presbilérium 1925 november 22-én hozott 1/1925. számú, a fugyivásárhelyi presbilérium 1925 november 2-án hozott 26/1925. számú határozatával hozzájárult ahoz, hogy Konrád Géza váradlesi és Hodor István fugyivásárhelyi lelkészek kölcsönös megegyezés alapján lelkészi állást cseréljenek. Az egyházmegye elnöksége 539/1925. számú határozatával a cserét jóváhagyta.

Egyházmegyei közgyűlésünk Konrád Géza váradlesi és Hodor István fugyivásárhelyi lelkészek lelkészi álláscseréjéhez hozzájárul s amikor Konrád Gézát fugyivásárhelyi Hodor Istvánt váradlesi

lelkészi állásában megerősíti: elkötelezi őket és a választó egyházközségeket a bekebelezési díjak befizetésére, miről a közig. pénztárost és az érdekelteket értesíti.

12. szám. Kuki Zoltán bihari ref. elemi iskolai igazgató tanító felebbezést adott be a bihari ref. egyházmegye esperesének 20/1926. számú intézkedése ellen, mellyel nevezettnek mellékfoglalkozására vonatkozó engedélyét megvonta.

A bihari egyházmegye közgyűlése, meghallgatván az előadó javaslatát, melyben a nevezett igazgató tanító részére javasolta a mellékfoglalkozás engedélyezését, meghallgatván az érdekelt presbitérium képviselőit és az esperes szóbeli jelentését, hosszas vita után Sulyok István püspök nagyváradi lelkész közbeneső indítványának magáévá tételével az alábbiakat határozta:

Az egyházmegye közgyűlése megállapítja, hogy az esperes urnak azon intézkedése, mellyel a bihari presbitérium javaslatára Kuki Zoltán igazgató tanító mellékfoglalkozására vonatkozó engedélyt megvonta, a törvényes előfeltételeknek megfelelt és jóllehet ez ellen nevezett igazgató tanítónak az E. T. I. tc. 166. alapján felebbezési joga volt, addig is ezen rendelkezésnek eleget kellett volna tennie.

Tekintettel pedig arra, hogy nevezett igazgató tanító ezen rendelkezésnek nem tett eleget, az egyházmegyei közgyűlés vele szemben fegyelmi okot lát fennforogni és ezért az iratokat az egyházmegyei elnökség útján az egyházmegyei fegyelmi bírósághoz utalja át.

Arra való tekintettel pedig, hogy nevezett igazgató tanító elleni határozathozatal egyik fontos okát az képezte, hogy nevezett iskolájában a tanítási eredmény gyenge és nem üti meg a mértéket, a fe-

gyelmi során ezen körülmény is bevizsgálendő.

A vizsgálat befejezéséig a kiadott esperesi rendelkezés érvényben marad és a beadott felelkezés fölött érdemi határozathozatal felfüggeszletik.

13. szám. Tárgyaltatott a siteri presbytérium ellen való intézkedés az egyházi felsőbb hatóság rendelkezései végrehajtásának megtagadása miatt.

A bihari egyházmegye közgyűlése, tekintettel arra, hogy a siteri ref. presbytérium 3—1926. és 4—1926. számú határozataival az egyházi felettes hatóságnak a díjlevélben foglalt lelkészi járandóságok megváltására és a kiküldött bizottság költségeinek kifizetésére vonatkozó rendelkezéseit megtagadta:

az E. T. I. tc. 47. §-ában foglalt rendelkezések alapján az esperes szóbelileg megokolt javaslatának meghallgatása után, mely szerint nevezett presbytérium 1923 óta a lelkészi járandóságok kifizetését megtagadta, kimondja, hogy a presbytériumot feloszlatja s helyette új presbytérium megválasztását rendeli el.

A vonatkozó intézkedések megtételével az egyházmegye esperesét megbizza.

14. szám. Tárgyaltatott a borsi presbitérium és közgyűlés határozata iskola és tanítói lak építése tárgyában.

A bihari egyházmegye közgyűlése a borsi egyházközség közgyűlésének 1926. évi február hó 23 án tartott ülésében hozott 37, 38, 39 és 40. számú határozatait, melyekben névszerinti szavazással egy új iskola és kántortanítói lakás építését határozta el, a beadott tervek és költségvetés alapján Vaxmundszky Gyula élesdi építési vállalkozó útján összesen 418,852 Lei

összeg keretében, melynek fedezésére a becsatolt jegyzék szerinti föld- és házadót vetette ki, s végül egy ideiglenesen 120,000 leies kölcsön felvételét határozta el, a kivetett építési adó behajtásáig, tekintettel az E. T. I. tc. 56. §-ának k. pontjában foglaltakra :

tudomásul veszi és elfogadja, s ugy szintén jóváhagyja a becsatolt szerződést is azzal, hogy a munka elvégzésére a vállalkozónak határidő tűzendő ki, s óvadékul csakis készpénz vagy értékpapír fogadtassék el, végül a terv és költségvetés a vállalkozóval még utólagosan aláíratandók.

15. szám. Tárgyaltatott a biharszentjánosi templom és torony kijavíttatásának ügye:

A bihari református egyházmegye közgyűlése tudomásul veszi a biharszentjánosi ref. egyház presbitériumának azon intézkedését, mellyel a templomot és tornyot, valamint az avult templomi berendezéseket megjavíttatni, illetve megújíttatni óhajtja összesen: 201,233 lei összeg keretén belül, mely összegnek fedezéséről a csatolt iratok szerint gondoskodott; ugyszintén tudomásul veszi az ezen munkálatok eszközlése tárgyában Pápai Sándor közművesmesterrel kötött vállalkozási szerződést is s ezen munkálatok elvégeztetésére a presbitériumot felhatalmazza.

16. szám. Tárgyaltatott az egyházmegyei pénztárnok jelentése az alapokból jegyzett hadikölcsönök kimutatása tárgyában.

Az egyházmegyei közgyűlés a pénztárnok jelentését tudomásul veszi és elrendeli, hogy e különféle egyházmegyei alapokból jegyzett hadikölcsönök, melyeknek ma reális értéke nincs, külön tartásának nyilván és külön kezeltessenek.

Erről az egyházmegye pénztárnoka értesítetik.

17. szám. Tárgyaltatott a kisszántói presbytérium határozata, melyben a „Temető-alap“-jának az „Egyházfenntartási-alap“-hoz leendő csatolására engedélyt kér.

A bihari református egyházmegye közgyűlése a kisszántói református egyház presbytériumának 1925. évi március hó 1-én hozott 25—1925. számú fenti tárgyu határozatát az abban foglalt okoknál fogva tudomásul veszi és azt jóváhagyja.

18. szám. Tárgyaltatott a mezőtelki-i ref. presbytérium 7. és 8—1926. számú határozata Szabó Gyula énekvezérré való alkalmazása és a lelkeszi föld kiegészítésére kisajátított 5 hold 525 négyszögöl terület kicserélése tárgyában.

A bihari református egyházmegye közgyűlése a mezőtelki-i ref. egyház presbytériumának 7. és 8—1926. számú fenti tárgyu határozatait tudomásul veszi és jóváhagyja.

19. szám. Tárgyaltatott a pusztajlakai református egyház presbitériumának 1925. évi december hó 6-án tartott 38 számú és a közgyűlés 40. számú határozata a Győri Ferenc féle ház eladása tárgyában.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése felülvizsgálván a pusztajlakai ref. egyház presbitériuma és közgyűlése által fenti számok alatt és névszerinti szavazással hozott határozatait, felülvizsgálván az árverési feltételeket és az árverés lefolytatásáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint a kérdéses ingatlan A. Nagy Lajosnak adatott el 100.100 Lei azaz: Egyszázézeregyszáz lei vételárért, tekintettel arra, hogy az eladás körül az E. T. rendelkezései betartottak, a fenti — az egyház tulajdonát képező ház eladását tudomásul veszi, s végleges jóváhagyás végett a kerületre felterjeszti.

20. szám. Tárgyaltatott a pusztajlakai presbitérium 1926. évi március hó 20-án kelt 10. számú határozata, néhai Soós Józsefné szül. Székely Zsuzsánna 4000 Leies

és özv. Doma Gyuláné szül. Vajó Mária által tett 3000 Leies alapítólevelek ügyében.

A bihari ref. egyházmegye közgyűlése a pusztajlaki ref. egyház presbitériuma által a fenti számú határozattal a E. T. I. tc. 14. §-a alapján elfogadott és a néhai Soós Józsefné szül. Székely Zsuzsanna által tett 4000 Leies és az özvegy Doma Gyuláné szül. Vajó Mária által tett 3000 Leies alapítóleveleket a maga részéről is elfogadja s azokat a kellő záradékkal ellátni rendeli.

21. szám. A bihari presbitérium beterjeszti a 76—1925. számú határozatával elfogadott özv. Marjai Albertné által tett 5000 leu-s alapítvány alapítólevelét.

A bihari református egyházmegye közgyűlése a bihari ref. egyház presbitériuma az E. T. I. tc. 14. §-a alapján elfogadott özv. Marjai Albertné által tett 5000 leu-s alapítólevelet a maga részéről is tudomásul veszi s az alapítólevelet megfelelő záradékkal ellátni rendeli.

22. szám. Tárgyaltatott Konrád Géza egyházmegyei pénztárnok jelentése a lelkészi és tanítói gyámolda vagyonának megosztása tárgyában.

A bihari református egyházmegye közgyűlése a jelentést tudomásul veszi, mielőtt azonban a fölött érdemben határozna, a kérdés tanulmányozására és javaslattételre egy bizottságot küld ki, melynek tagjaiul Tarnóczi Lajos esperest, Telegdi József gondnokot és Konrád Géza egyházmegyei pénztárnokot jelöli ki.

23. szám. Tárgyaltattak a szalárdi egyházközség presbitériumának az önálló vallástanító kántori állás megszervezése tárgyában több ízben hozott határozati s Juhos Lajos kántornak a presbitérium 149/1926 számú határozata ellen beadott felelőbevétele.

Közgyűlésünk, mivel a szalárdi önálló vallástanítói és kántori állás megszervezése az egyházi törvények idevonatkozó rendel-

kezésének meg nem felelőleg történt s az az egyházközségi közgyűlésen nem lett letárgyalva, az egész ügyet az esperes által kiküldendő bizottság kezébe teszi le azzal, hogy ez a helyszínen vizsgálja meg ennek az ügynek minden részletét és jelentését a következő e. m. közgyűlésre terjessze be.

24. szám. Tárgyaltatott a szalárdi egyházközség presbitériumának 136/1926. szám alatt hozott azon határozata, mely szerint a lelkészi fizetést képező buza-pár-bérnek természetben való kiszolgáltatására nézve kimondotta, hogy 1926 január 1-től kezdődőleg minden pár $\frac{1}{2}$ véka (16 liter) félpár $\frac{1}{4}$ véka (8 liter) búzát fizet természetben, vagy annak a szeptember havi piaci megváltási árát.

Az egyházmegyei közgyűlés, mivel a hozott presbiteri gyűlési határozat régebbi adókulcs szem előtt tartásával történt s az egyházi törvények rendelkezéseinek megfelelő, jóváhagyólag tudomásul veszi.

25. szám. A biharpüspöki egyház presbitériuma 41/1925. sz. határozatában kimondotta, mely szerint a tanítói munkálkodás ellenőrzése és eredményesebbé tétele végell szükségesnek tartja a régebben szokásban volt dékáni látogatás visszaállítását s e irányban a közgyűléshez felterjesztéssel és kérelemmel járul.

Közgyűlésünk, hivatkozással a népiskolai szervezet 288. § árára, a régebben működésben volt egyházmegyei tanügyi bizottságot ismét megszervezi, a bizottság elnökéül Kiss Károly váradvelencei lelkészt, tagjaiul: Könyves János, dr Bodnár Gábor, Kádár Miklós lelkészeket és Sándor Lajos, Nagy Mihály tanítókat választja meg s felhívja őket, hogy a szervezetben foglalt teendőiket haladéktalanul kezdjék meg s erről tegyenek jelentést.

26. szám. A biharpüspöki egyházközség presbitériuma hivatkozással az 1926 február 23-án megtartott tanfelügyelői látogatás észrevételére és felhívására, mely

szerint a III—VI. osztályokban, mely Várkonyi Imre tanító vezetése alatt áll, a román nyelv tanítása eredménytelen s mivel a Czeglédy Ferenc I—II. oszt. vezetőtanítóval a csere nem sikerült, 59/1926. sz. határozatában felhívta Várkonyi Imrét, hogy a román nyelv tanításáról a III—VI. osztályokban saját költségén gondoskadjék s az egész ügyet érdemleges elbírálás végett az e. m. közgyűlésnek bejelenti.

Egyházmegyei közgyűlésünk hivatkozással a népiskolai szervezet 172. §-ára, az egész ügyet visszaeszi tárgyalás végett a tanfőnökhöz azzal az utasítással, hogy idevonatkozó javaslatát terjessze sürgősen az iskolaszék elé.

27. szám. Tárgyaltatott a váradlesi és fugyi-i presbitérium kérelme, templomjavítási költségeiknek részben való fedezésére a dr Imre Sándor-féle alap kamatának kiutalása iránt.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy nevezett alap kamatának összege elenyészően csekély, mivel a tőkét annak idején hadikölcsönbe jegyezték, azt a kérelmező egyházaknak jelenleg ki nem utalja, hanem tőkésítés végett az alaphoz csatolni határozza.

28. szám. Tárgyaltatott a fugyi-i ref. egyházközségnek azon kérelme, mely szerint 3 évre 10—10 ezer L. rendkívüli adó kivételének engedélyezését kéri a templom belső berendezéseinek megújítása végett.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a fugyi-i templom berendezésének javítása sürgős, mivel a hozott presbiteri és közgyűlési határozatok az egyházi törvények rendelkezéseinek megfelelnek, a rendkívüli adó kivételét engedélyezi.

29. szám. Tárgyaltatott az érmelléki egyházmegyei közgyűlésnek 54/1925. szám a. hozott határozata az egyházkerületi fenntartó-alap létesítése és növelése tárgyában.

Közgylésünk, mivel ezzel a kérdéssel már behatóan foglalkozott, felhivja a már megalakított propaganda bizottságot, hogy a nagy cél érdekében kezdje meg mielőbb intenzív működését.

30. szám. Az érmelléki egyházmegyei közgyűlés a lelkészi e. m. gyám- és nyugdíjintézetet belkörűleg megszervezvén, ennek alapszabályát nyomtatványban egyházmegyénk közgyűlésének megküldi.

Közgylésünk a jelzett alapszabályt megküldi a lelkészöröknek s felhivja őket, hogy e nagyfontosságú kérdéssel foglalkozzanak s javaslataikat terjesszék az egyetemes lelkészi értekezlet elé, hogy a következő e. m. közgyűlésre kellően elő legyen készítve az ügy.

31. szám. Kulcsár Andor révi lelkész konventi missziói segélyének kiutalását kéri 1:1 arányban.

Közgylésünk felterjesztést intéz az egyházkerülethez, hogy amennyiben a kör-alapi járulékot 1:1 arányban szedik, a missziói segélyeket is ilyen arányban utalja.

32. szám. Az érmelléki egyházmegye 1925 évi október hó 4-én tartott közgyűlési határozata értelmében a nagyváradi tanítóörképzőintézeti fenntartói tiszteről lemondott, tekintettel a körülbelül 500.000 leut kitevő átvállalandó adósság nagyságára. Az egyik fenntartó: a nagyváradi egyházközség hajlandó átvenni az érmelléki egyházmegyére eső adósságot jogaival és kötelesegeivel együtt, míg a másik fenntartó: a nagyszalontai egyházmegye úgy kívánja a kérdést megoldani, hogy a három fenntartó testület közösen vállalja el az adósságot.

Egyházmegyei közgyűlésünk kimondja:

1. a tanítóörképzőintézetet terhelő adósság arányosan rá eső részét elvállalja.
2. Miután a bihari egyházmegye vagyontalan és csak az egyházközségek hozzájárulásával tudja ezt a súlyos terhet magára venni: felhivja az igazgatótanácsba

delegált tagjait, hogy a tanítónőképzőintézet tulajdonjogát a többi fenntartókkal egyetértőleg teljes mértékben fízlázza.

3. A lemondott Telegdi József igazgatótanács-lag helyére közgyűlésünk dr. Ujfalusy Sándor világi tanácsbírót delegálja

33. szám. Az esperesi jelentéssel kapcsolatban dr. Ujfalusy Sándor világi tanácsbíró javasolja a nagykakucsi lelkészi lakás sürgős felépítését.

Közgyűlésünk utasítja Kulcsár Andor beszolgáló lelkészt, hogy a rendelkezésre álló összeg alapján május 15-ig lelkészlak építési költségvetést terjesszen be az esperesi hivatalba.

34. szám. A révi ref. lelkészi hivatal bemutatja a révi egyház presbitériumának és egyházközségi közgyűlésének az új adókulcs behozatalára vonatkozó határozatait s az 1926 évi költségvetését és adókivetési lajstromát, mely szerint az eddigi osztályba sorozás szerint a hiveket I—II—III—IV. osztályba osztják s az egyházi adót 80—60—40—20 Leu-ben állapítják meg.

Az egyházmegyei közgyűlés a törvény rendelkezéseinek figyelembevételével megállapított új adókulcsot jóváhagyja.

35. szám. Tárgyalás alá került a hegyközszáldobági templomi székterítő ügye, mely szerint Nagy Lajosné szül. Imre Juliánna kegyes adományozó kéri, hogy a bírák székének diszítésére adományozott bársonyterítő, rendeltetési helyére visszatétessék.

Közgyűlésünk utasítja a hegyközszáldobági lelkészt és gondnokot, hogy nevezett templomi székterítő a kegyes adományozó rendelkezéseinek megfelelőleg használtassék és rendeltetési helyére visszahelyeztessék.

Bírószági ügyek.

— 1926 április 8-iki ülés. —

36. szám.

A bihari ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Karalyos Lajos nagyváradi egyházlagnak a nagyváradi presbitérium adókivetése ellen beadott felebbezésére 1926 április 8-án Nagyváradon tartott ülésében írásba foglalta és megállapította a következő felek által elfogadott egyezséget:

Karalyos Lajos kötelezi magát, hogy az 1923, 1924 és 1925 évekről évenként 500 leu adót részletekben kifizeti 1926 dec. 31-ig a nagyváradi ref. egyháznak

Kelt Nagyváradon, 1926 április 8-án,

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök

Dr. Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

37. szám.

A bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Barlabás Ida hegyközkovácsi-i tanítónő ottani lakosnak a hegyközkovácsi-i presbitérium 70. és 73. számú határozatai ellen beadott felebbezését a bíróságnak a Nagyváradon 1926. évi április hó 8-án tartott ülésén tárgyalás alá vevén, a következőképen

ITÉLT:

A bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Barlabás Ida hegyközkovácsi-i tanítónő felebbezésének helyt ad és ehhez képest a hegyközkovácsi presbitérium 70 és 73. számú határozatainak megsemmisítése mellett, nevezett presbitériumot kötelezi, hogy Barlabás Ida tanítónő részére kijáró 16 hold föld élvezete mellett a folyó évi költségvetésben is 5000 leu, azaz ötezer leu készpénzbeli illetményt iktasson be.

Megokolás: A hegyközkovácsi presbiterium meglagadta Barlabás Ida tanítónő részére az elmúlt évben felvett illetményeinek folyósítását és kimondta, hogy a folyó évben nevezett tanítónő által birt 16 hold föld haszonélvezetén kívül mindössze csak 1000 leu készpénzbeli hozzájárulást hajlandó biztosítani, jőlehet, az 1925. évben nevezett tanítónő részére 5000 leu illetmény volt a költségvetésbe beiktatva.

Tekintettel arra, hogy nevezett tanítónő az általa birt földet, melynek haszonértéke nem változott, már több év óta bírja s ennek ellenére az elmúlt években nevezett részére a megfelelő illetmény biztosított, a presbiteriumnak azon határozata, mellyel a folyó évben nevezett illetményét megcsonkítani akarja, minden törvényes alapot nélkülöz, — miért is presbiterium ezen határozatát megsemmisíteni és a fentiek szerint határozni kellett.

Erről az érdekeltek értesítettek azzal, hogy ezen ítélet ellen 15 nap alatt az egyházkerületi közig. bírósághoz lehet felebbezni.

K. m. f. t.

Tarnóczi Lajos,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
egyházmegyei jegyző.

38. szám.

A bihari egyházmegye közigazgatási bírósága 1926 április 8-án Nagyváradon tartott ülésében tárgyalta Kuki Zoltán bihari ref. elemi iskolai igazgató-tanító felebbezését, a bihari ref. egyházmegyei esperesnek a mellékfoglalkozás megvonása tárgyában való határozathozatala ellen.

VÉ G Z É S:

A bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága megállapítja, hogy a beadott felebbezés elbírálása az E. T. I. tc. 166. §-a szerint az egyházmegyei közgyűléshez tartozik, — miért is leveszi a napirendről.

Kelt a közigazgatási bíróságnak Nagyváradon, 1926. évi április hó 8-án tartott ülésén.

Major Gyula,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyző.

39. szám.

A bihari református egyházmegye közigazgatási bírósága 1926 április 8-án Nagyváradon tartott ülésében Zöld István bihari tanítónak a bihari egyház presbytériumának 69—925. szám alatti határozata ellen beadott felebbezése ügyében meghozta a következő

I T É L E T E T:

A bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Zöld István felebbezését elutasítja s a presbytérium megtámadott határozatát jóváhagyja.

Megokolás: Váry Rózsa tanítónő 1925 október 10-én azon panasszal fordult a bihari ref. egyház presbytériumához, hogy azon 3 hold földet, melyet részére tanítói javadalmában a presbitérium 1924 augusztus 17-én a 38. számú határozatával kiutalt, Zöld István kántortanítói illetményeiből, 1925. évben Zöld István használta s annak termését presbytériumi határozat ellenére sem volt hajlandó neki kiadni.

A kérelemmel a presbytérium 1925 október 25-én kelt ülésében foglalkozott és 69. számú határozatával Zöld Istvánt arra kötelezte, hogy az 1924—25. évben

általja jogtalanul és önkéntesen használt 3 hold föld ellenértékéül Váry Rózsa tanítónőnek 6 q buzát szolgáltatasson ki.

Ezen határozat ellen 1925 november 7-én, tehát törvényes határidőn belül Zöld István felebbezést jelentett be.

Az egyházmegye bírósága az ügy iratai alapján tényként megállapítja, hogy Zöld István kántortanító díjlevél szerinti földjavadalma 19 hold, törvényszerinti földjavadalma pedig 16+8 összesen 24 hold. Megállapítja, hogy Zöld István 1923. év folyamán kántori javadalmában még 3 hold földet kapott és hogy nevezett 1924—25. gazdasági évben 24 hold föld helyett összesen 27 holdat, vagyis a törvényszerinti földilletményénél 3 holddal többet használt. A hivatolt 38. számú presbytériumi határozat alapján a bihari egyház presbytériuma 1924 augusztus 17-én a 38. számú határozatával ezen 3 hold föld többletet Váry Rózsa tanítónőnek ítélte oda, akinek semmiféle földjövedelme nem volt. A felek meghallgatása után azt is megállapította, hogy ezen 3 hold földet a presbytérium a kántori javadalom címén nyert 8 hold földből utalta ki Váry Rózsa tanítónőnek.

Tekintettel arra, hogy Zöld István az 1924 augusztus 17-én hozott presbyteri határozathozatal és kihirdetése alkalmával a presbyteri ülésen jelen volt és ezen határozatot egyáltalában nem felebbezte meg, így ez a határozat jogerőre emelkedett s így amidőn Váry Rózsa 1925 október 10-én a neki jogerősen megítélt 3 hold föld jövedelem-értékének a megállapítását és kiadását kérte, azt jogszerűen és a már jogerőre emelkedett presbyteri határozat alapján tette. A presbytérium tehát az 1925 november 7-iki gyűlésen jogszerűen adott helyet Váry Rózsa kérelmének.

Tekintettel arra, hogy Zöld István a megállapított tényállás szerint a törvényszerű föld illetményénél 1924—25. gazdasági évben 3 holddal tényleg többet használt s maga a felebbező is elismerte azt, hogy a kérdéses 3 hold földtöbbletet a kapott 8 hold földből kellett volna Váry Rózsa részére kiadni, tekintettel arra, hogy az 1925—26. gazdasági évre ezen 3 hold föld a kérdéses 8 hold földből tényleg ki is lett szakítva Váry Rózsa részére, az egyházmegye bírósága panaszos felebbezését jogosnak nem találta, mert Zöld István felebbezőnek nem az 1925 október 25-én hozott 68. számú presbyteri határozatot kellett volna felebbezéssel meglámadni, hanem az 1924 augusztus 17-én 38. szám alatt hozott határozatot, ez utóbbit azonban felebbezéssel meg nem támadta, az jogerőre emelkedett, a meglámadott presbyteri határozat pedig nem új jogot állapít meg, hanem csupán egy jogerőre emelkedett előző presbyteri határozat végrehajtását tartalmazza. Ezen alaki indoktól eltekintve, anyagilag sem tartja a bíróság a felebbezést indokoltnak, mert a kérdéses 8 hold földet, amelyikből 3 a tanítónő részére lett volna átadandó, 1924—25. gazdasági évben felebbező használta, annak jövedelmét ő szedte be, holott tudomása volt arról, hogy ezen 8 holdból neki 3 holdat Váry Rózsa részére kellett volna kiadni. Ezen 3 hold jövedelmével tehát Zöld István gazdagodott.

A haszonértékül megállapított 6 q buza mennyiségét felebbező nem kifogásolta és ezt a bíróság is a föld hozamával arányban állónak találta.

Major Gyula,
lelkészelnök,

Dr Soos István,
jegyző,

Teleghi József,
világi elnök.

40. szám.

A bihari református egyházmegye közigazgatási bírósága 1926 április hó 8-án Nagyváradon Kuki Zoltán bihari igazgató-tanítónak a bihari presbytérium határozata ellen beadott felebbezése ügyében a következő

ITÉLETET HOZTA:

A bihari református egyházmegye közigazgatási bírósága panaszos felebbezésének helyt ad, a bihari ref. egyház-község presbytériumának 70—1925. szám alatti határozatát megváltoztatja s Kuki Zoltán igazgató-tanító részére 1925. évi fizetéskiegészítés címén 5000 azaz ötezer leut megállapít, ehhez képest utasítja a nevezett egyház elnökségét, hogy ezen összegnek az 1926. évi költségvetésbe leendő beillesztéséről gendoskodják. i

Megokolás: Kuki Zoltán bihari igazgató tanító 1925 október 3-án a presbytériumhoz intézett kérvényében kért tanítói fizetésének 5000 leu-val leendő felemelését, azon indokból, mert nevezett egyházközség 1925 szeptember 13-án tanítói buza járandóságát q-ként 700 leuban állapította meg, így tanítói fizetése lényegesen csökkentelelt, mert az egyházkerület által megállapított fizetés mértékénél is 5041 leu-val kevesebb. Előadván, hogy az egyházkerület által megállapított összfizetése 26,040 leut tesz ki, ezzel szemben díjlevélszerinti jövedelme csupán 21,359 leu, vagyis fizetése 5041 leu-val kevesebb, mint az egyházkerület által megállapított fizetése. Ezen kérelmet a bihari egyház presbytériuma 70—1925. szám alatt 1925 november 6-án elutasította. Az elutasító határozat ellen Kuki Zoltán 1925 november 7-én, tehát törvényes időben felebbezést adott be. Az egyházmegye közigazgatási bírósága az ügy ismertetése

és az érdekelt felek meghallgatása után panaszos felebbezését indokoltnak találta, figyelemmel arra, hogy a panaszlott egyház képviselői nem kifogásolták felebbező azon tényállítását, hogy díjlevélszerinti jövedelme mindössze 21—359 leu, az egyházkerület által megállapított és igényelhető fizetés pedig 26,400 leut tesz ki. Ennek következtében az egyházmegye bírósága tényként állapította meg, hogy panaszos tanító fizetése 5041 leu-val kevesebb, mint az egyházkerület által megállapított fizetés, miért is panaszos által kért 5000 leut az 1925. évi fizetésének kiegészítése címén jogosnak találta s annak kifizetésére nevezett egyházat kötelezte. Nem fogadhatta el a bíróság a presbytérium meglámadott határozatának azon indokolását, hogy panaszos kérelmét azért utasította el, mert nevezettnek presbytérium engedélye által jól javadalmazott mellékfoglalkozása van, mivel a mellékfoglalkozásból származó jövedelem nem számítható be a fizetésbe.

Major Gyula,
elkészelnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr Soos István,
jegyző.

41. szám.

A bihari ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság a bihari presbitériumnak a bihari tanítótestület ellen emelt fegyelmi panasza ügyében Nagyváradon 1926 április 8-án tartott ülésében békéltető eljárások után jegyzőkönyvbe foglalta a következő, felek által elfogadott egyezséget:

A bihari tanítótestület tagjai és pedig Kuki Zoltán, Váry Rózsa és Nyíri Margit kijelentik, hogy az egyház és magyar kultúra érdekében a béke és harmonia vissza-

állítása céljából, eddigi eljárásuk miatt való sajnálkozásuk kifejezése mellett hajlandók a jövőben az állami iskolába járó ref. valósu növendékek hittan tanítását elvállalni, felkérvén a presbitériumot, hogy ezért őket az E. I. VI. t. c. 17 §-ában foglaltak szerint a lehetőséghez képest megfelelő díjazásban részesítse. Zöld István kántortanító, ki önmagától vállalkozott a hitoktatásra s kitől emiatt a presbitérium jelenlevő képviselői a sajnálat kifejezésétől elállottak, érdemben csatlakozik a fenti nyilatkozathoz.

A felmerült költségeket az egyházmegyei közigazgatási pénztár viseli.

Kelt a bihari egyházmegyei fegyelmi bíróság, Nagyváradon 1926 április 8-án tartott ülésében.

Major Gyula,
egyházi elnök.

Telegdi József,
világi elnök.

Dr. Soos István,
jegyzőkönyvvezető.

